

Orientalisk kakerlakk (*Blatta orientalis*)

Orientalisk kakerlakk er en middels stor kakerlakk, opptil 2,5 cm lang. Den er mørk av farge og blank, og spesielt hunnen har korte vinger. Orientalisk kakerlakk tåler kjøligere omgivelser bedre enn de andre tropiske artene vi finner innendørs i Norge.

Utbredelse

Orientalisk kakerlakk (*Blatta orientalis*) er utbredt over hele verden. I Norge er den sjelden, men har tidligere vært et problem i enkelte næringsmiddel-bedrifter.

Kjennetegn

Orientalisk kakerlakk er middels stor, opptil 2,5 cm lang. Den er rød til svartbrun av farge, og fremstår som blank. Hannene har vinger som er kortere enn bakkroppen, mens hos hunnene er vingene redusert til noen korte vingestubber. Eggkapselen er 10 mm lang og 5 mm bred, svart til brun av farge og er uten tydelige segmenter.

Livssyklus

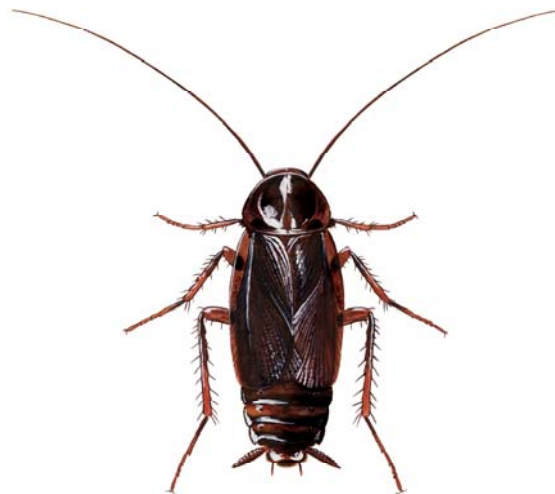
Livssyklusen til orientalsk kakerlakk inneholder tre stadier: egg (eggekapsel), nymfe og voksen. Etter paringen legger hunnkakerlakk sine egg i en eggkapsel. Denne eggkapselen legges i sprekker. Orientalisk kakerlakk har opptil 18 egg i kapselen, og den bruker om lag 60 dager på å klekke. Den gjennomgår så 7 til 10 nymfestadier i løpet av et år. Levetiden for voksne individer er fra 2 til 9 måneder. Orientalisk kakerlakk tåler kjøligere omgivelser bedre enn de andre tropiske artene, og optimal temperatur er så lav som 20-25 °C.

Atferd

Orientalisk kakerlakk er altetende og aktive om natten. Om dagen, når det er lyst, sitter de gjemt i sprekker, under og inne i maskiner og utstyr der det er mørkt. De piler meget av gårde om de blir skremt. Ser man orientalsk kakerlakk som er ute i lyset tyder det på en stor bestand. De er avhengige av tilgang på vann og fuktighet.

Spredning av orientalsk kakerlakk

Orientalisk kakerlakk kan ikke overleve utendørs i Norge, og en direkte og naturlig spredning på denne måten er usannsynlig. Orientalisk kakerlakk kan lett spres med matvarer, klær og andre produkter. Vi vet også at kakerlakker kan følge med på lasset når ulike varer importeres fra utlandet. Man skal heller ikke avskrive muligheten for at privatpersoner kan få med seg orientalsk kakerlakk hjem i bagasjen etter opphold på steder med mye kakerlakker.

Illustrasjon: Hallvard Elven
© Folkehelseinstituttet

Figur 1. Orientalisk kakerlakk blir opptil 2,5 cm lang, er mørk rødbrun til svart av farge og fremstår som blank.

Orientalisk kakerlakk som skadedyr

Orientalisk kakerlakk kan gjøre skade på matvarer ved å spise på dem, og ved å tilgrise dem med avføring og et illeluktende sekret. Lukten som kakerlakker avgir er ubehagelig og ofte svært sjenerende i seg selv. Størst økonomisk betydning har nok kakerlakkene for restauranter og matvareprodusenter. Kakerlakker kan også spise på malerier, papir, bøker, herbarier, frimerker osv. og på den måten medføre ødeleggelser. Mange mennesker synes kakerlakker er ekle insekter, og en stor bestand av orientalsk kakerlakk i boligen medfører ofte psykologisk stress hos beboerne.

Kan orientalsk kakerlakk spre smitte?

Orientalisk kakerlakk har potensial til sykdomssmitte, men det er usikkert hvor stor betydning dette har. De oppholder seg ofte i områder som kan være skitne, for eksempel så finner de ofte vann i sluk på gulvet og mat i søppelrom. De kan også lett komme i kontakt med matvarer eller steder der matvarer tilberedes. Det er videre påvist svært mange ulike arter av virus, bakterier, sopp og parasitter hos kakerlakker.

Allergi mot kakerlakker er utbredt. Dette kan medføre problemer med astma og hudirritasjoner hos mennesker som må oppholde seg i bygninger med kakerlakker.

Forebygging og bekjempelse

Se eget skriv om kakerlakker for råd om forebygging og bekjempelse av disse insektene. Det er verdt å legge merke til at orientalsk kakerlakk tåler kjøligere områder enn de andre tropiske kakerlakkartene. Den har en optimal temperatur som er så lav som 20-25 °C. Det betyr at den kan finnes på steder i bygninger man i utgangspunktet antar er for kalde for kakerlakker.

